Vraag en antwoord over Handreiking beoordeling normaal maatschappelijk risico

Wat is de Handreiking voor stuk?
In de Handreiking staat op welke manier de provincie/BIJ12 een bezwaar van een grondgebruiker beoordeelt als dit gaat over het eigen risico dat wordt ingehouden op de tegemoetkoming in faunaschade.

Het eigen risico wordt in de Handreiking met een juridische term 'Normaal Maatschappelijk Risico' (afgekort NMR) genoemd.

Waarom is dit stuk gemaakt?
Er is een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de 20% eigen risico bij de tegemoetkoming in faunaschade. De Afdeling heeft hierover onder andere gezegd:
1. Dat de provincie een eigen risico van 20% mag toepassen.
2. Dat de provincie dat percentage op alle tegemoetkomingen mag toepassen. Het eigen risico geldt dus in principe voor iedereen.
3. Dat de provincie een bezwaar apart moet bekijken als iemand stelt dat hij of zij door die 20% eigen risico te zwaar (onevenredig) wordt benadeeld.

Zo'n individuele beoordeling moet de provincie wel consequent op dezelfde manier doen. Daarom heeft de provincie in de handreiking opgeschreven hoe zo'n individueel bezwaar wordt beoordeeld.

Hoe ziet de methode eruit die in de Handreiking staat?
De methode bestaat uit vier stappen. Het is een soort trechter. Elk bezwaar over de hoogte van het eigen risico gaat door deze trechter. Bij elke stap wordt bekeken of het bezwaar door gaat naar de volgende stap. Per stap kunnen er dus bezwaren afvallen. Bezwaren die aan het eind over blijven worden door de provincie/BIJ12 apart beoordeeld.

Welke stappen zitten er in de Handreiking?
Stap 1: een eigen risico (NMR) van minder dan € 1.000 wordt niet als onevenredig gezien.
Stap 2: een eigen risico (NMR) van minder dan € 2.750 wordt niet als onevenredig gezien.
Stap 3: een eigen risico (NMR-last) van minder dan 0,45% van de omzet van het bedrijf wordt niet als onevenredig gezien.
Stap 4: een eigen risico (NMR-last) van minder dan 2% wordt niet als onevenredig gezien.

Wat als uit de stappen komt dat 20% onevenredig is?
Dan betaalt de provincie in principe een extra tegemoetkoming. Een bedrag van € 2.750,- of een bedrag van 2% van de omzet blijft dan sowieso voor rekening van het bedrijf. Dat betaalt de provincie niet, omdat deze grenzen voor alle bedrijven gelden en omdat deze bedragen volgens de stappen 1 tot en met 4 niet tot onevenredigheid leiden.

Kan de Handreiking ook negatief uitpakken?
Nee, uit de beoordeling kan komen dat het eigen risico van 20% niet onevenredig is. Dan betaalt de provincie geen extra tegemoetkoming. Het bedrijf hoeft dus niet iets terug te betalen.
Uit de beoordeling kan komen dat 20% voor een bedrijf onevenredig is. Dan krijgt zo'n bedrijf een extra tegemoetkoming.

Wat heeft BIJ12/de provincie nodig voor de beoordeling?
Als een grondgebruiker zegt dat het eigen risico voor hem onevenredig uitpakt, dan moet BIJ12/de provincie dat beoordelen. Daarvoor heeft de provincie mogelijk gegevens nodig van het bedrijf. Dat geldt in principe alleen voor stap 3 en stap 4. De provincie/BIJ12 zal het bedrijf dan vragen om de omzetgegevens (waaronder jaarrekeningen en belastingopgaven)

aan te leveren. Dat zijn de gegevens over het betreffende boekjaar. Als die gegevens er nog niet zijn, dan gaat het om de gegevens van de drie jaar daarvoor.
Melkveebedrijven kunnen er ook voor kiezen om gegevens over de melkomzet aan te leveren. De melkomzet wordt dan gezien als 80% van de totale omzet. Het aanleveren van gegevens over melkomzet is volgens de provincie eenvoudiger dan het aanleveren van de jaarrekeningen etc. Met deze optie is tegemoetgekomen aan opmerkingen uit de sector dat het veel werk is om alle jaarrekeningen en belastingopgaven aan te leveren.

Wie voert de berekening uit de Handreiking uit?
De Handreiking wordt gebruikt door BIJ12 Faunazaken om bezwaren tegen de tegemoetkoming te beoordelen. BIJ12 doet dat in opdracht van de provincie. BIJ12 zal (indien nodig) ook de gegevens opvragen bij de bedrijven die bezwaar maken.

Voor welke jaren geldt de Handreiking?
De Handreiking wordt gebruikt om de bezwaren te behandelen tegen de tegemoetkomingen voor schadejaar 2018/2019 en de jaren erna. Het gaat daarbij alleen om de bezwaren die nog niet zijn behandeld. Op bezwaren die al wel zijn afgehandeld komt de provincie niet terug. De provincie/BIJ12 gaat ook geen gevallen opnieuw beoordelen waartegen geen bezwaar is gemaakt.

Wat is de relatie met het nieuwe ganzenbeleid?
De Handreiking is gemaakt vanwege de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hij zal worden gebruikt bij het beoordelen van ingediende bezwaren. Er is dus geen relatie met het nieuwe ganzenbeleid dat nu wordt gemaakt. Zonder dit nieuwe beleid was de Handreiking ook gemaakt. Het eigen risico van 20% staat daarom bij deze Handreiking ook niet ter discussie.

De agrarische sector is het met de Handreiking niet eens. Waarom is de Handreiking toch vastgesteld?
De kritiek die de provincie kreeg op de Handreiking was dat de systematiek in Handreiking te ingewikkeld is, dat er te veel gegevens moeten worden aangeleverd en dat het eigen risico van 20% te hoog is. De sector heeft alternatieve opties aangeleverd.
Met de aangedragen opties werd echter geen invulling gegeven aan de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ze gingen vooral over het verminderen van het eigen risico. Juist van het eigen risico gaf de Afdeling aan dat dit in principe akkoord is.
Melkveebedrijven kunnen er voor kiezen om melkomzetgegevens aan te leveren. Daarmee komt de provincie tegemoet aan de kritiek uit de sector over de hoeveelheid werk die komt kijken bij het aanleveren van gegevens.
De Handreiking geeft volgens de provincie op een goed onderbouwde manier invulling aan de uitspraak van de Afdeling. Bedrijven die te zwaar worden getroffen door het inhouden van 20% eigen risico worden hiermee extra tegemoetgekomen.

Wat als de bedrijven het niet eens zijn met de Handreiking?
Tegen de Handreiking zelf is geen bezwaar of beroep mogelijk. Tegen een besluit over de tegemoetkoming waarin de Handreiking is toegepast, kan wel bezwaar en beroep worden aangetekend. De bestuursrechter kan in zo'n beroep beoordelen of op een juiste manier is beoordeeld of het eigen risico van 20% in dat specifieke geval leidt tot een onevenredig zware last. Daarmee kan de bestuursrechter ook beoordelen of de methode uit de Handreiking juist is.